

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Для запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових працях здобувачів вищої освіти всіх форм здобуття освіти в Університеті з 2019 року здійснюється перевірка кваліфікаційних робіт магістрів, а з 2021 року здійснюється перевірка бакалаврських робіт на виявлення плагіату. У 2023 році для визначення функціонування процедур і принципів Антиплагіату в Університеті використовується дві Інтернет системи, а саме:

- система Unichек.com (здійснювалась перевірка бакалаврських кваліфікаційних робіт);
- система Strikeplagiarism.com (здійснювалась перевірка магістерських кваліфікаційних робіт).

У червні 2023 року в Університеті було захищено 428 бакалаврських робіт, вчасно і коректно перевірено на наявність плагіату 428 (100 %) робіт. Із них 404 (94%) роботи відповідають усім нормативним показникам та завантажено в репозитарій. Здобувачами вищої освіти за власний рахунок було повторно або попередньо перевірено 25 наукових робіт.



Рис. 1. Загальна кількість захищених і перевірених на плагіат бакалаврських робіт

У грудні 2023 року в Університеті було захищено 574 магістерські роботи, вчасно і коректно перевірено на наявність плагіату 574 (100 %) робіт. Із них 499 (87%) робіт відповідають усім нормативним показникам та завантажено в репозитарій. Здобувачами вищої освіти за власний рахунок було повторно або попередньо перевірено 135 наукових робіт.



Рис. 2. Загальна кількість захищених і перевірених на плагіат магістерських робіт

На рис. 3 зображено розподіл загальної кількості захищених, перевірених та рекомендованих до завантаження в репозитарій кваліфікаційних робіт бакалаврів між факультетами університету.

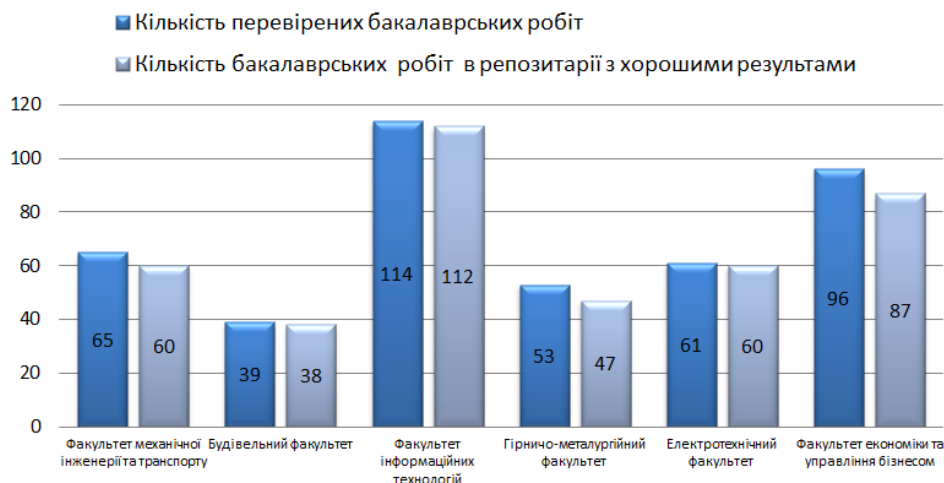


Рис. 3. Кількість захищених та перевірених кваліфікаційних робіт бакалаврів за факультетами

На рис. 4 зображено розподіл загальної кількості захищених, перевірених та рекомендованих до завантаження в репозитарій кваліфікаційних робіт магістрів між факультетами університету.

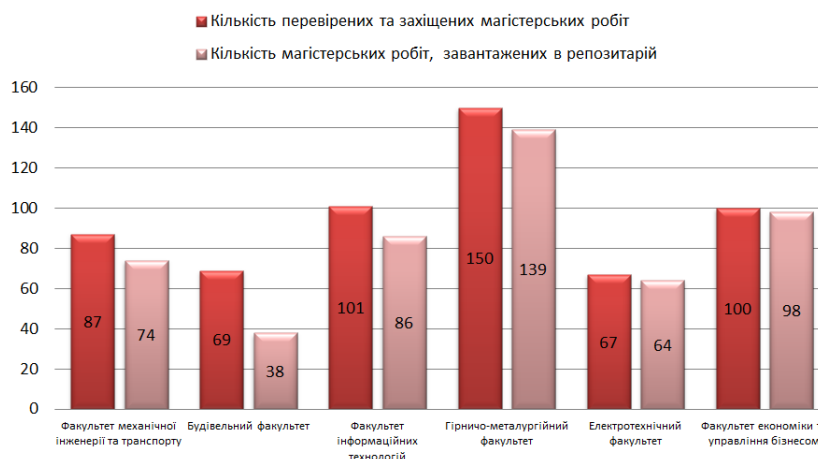


Рис. 4. Кількість захищених та перевірених кваліфікаційних робіт магістрів за факультетами

Так, на факультеті механічної інженерії та транспорту захищено та перевірено 87 магістерських робіт та 65 бакалаврських, з них завантажено в репозитарій – 134 роботи (88%). На будівельному факультеті захищено 69 магістерських робіт та 39 бакалаврських, а 76 (70%) з них було завантажено в репозитарій. На факультеті інформаційних технологій захищено 101 магістерська робота та 114 бакалаврських робіт, з них завантажено в репозитарій – 198 (92%) робіт. На гірничо-металургійному факультеті захищено 150 магістерських робіт та 53 бакалаврських робіт, а завантажено в репозитарій 186 (92%). На електротехнічному факультеті захищено 67 магістерських робіт та 61 бакалаврська робота, завантажено в репозитарій – 124 (97 %) роботи. На факультеті економіки та управління бізнесом перевірено на плагіат 100 магістерських робіт та 96 бакалаврських робіт та завантажено до репозитарію 185 (94%).

Більш детальна інформація по кожній випусковій кафедрі факультетів щодо кількості захищених, перевірених та рекомендованих до завантаження в

репозитарій кваліфікаційних робіт магістрів та бакалаврів відображена на рис. 5-12.

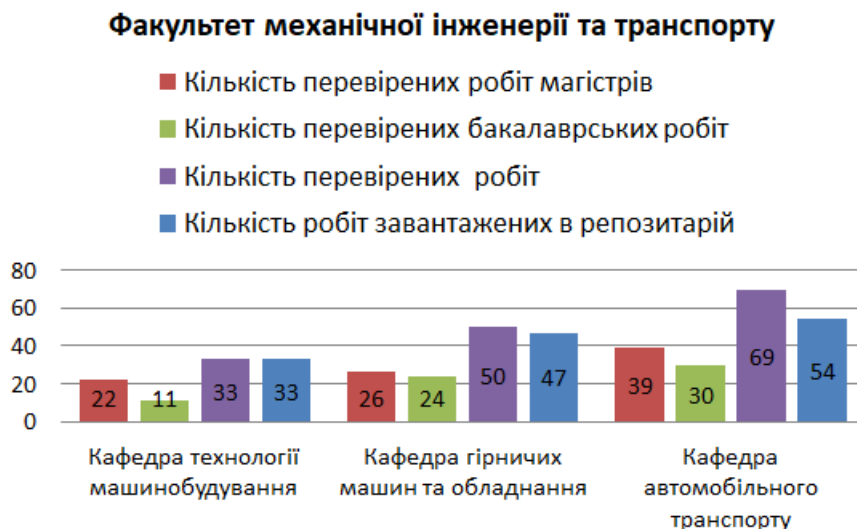


Рис. 5. Результати перевірки робіт по кафедрам факультету механічної інженерії та транспорту

За результатами перевірки по факультету механічної інженерії та транспорту виявлено, що на кафедрі технологій машинобудування захищено та завантажено в репозитарій – 33 роботи. Кафедра гірничих машин та обладнання перевірили – 50 робіт, з яких до репозитарію завантажено 47 робіт. По кафедрі автомобільного транспорту перевірку на плагіат пройшли 69 робіт, завантажено в репозитарій 54 роботи.

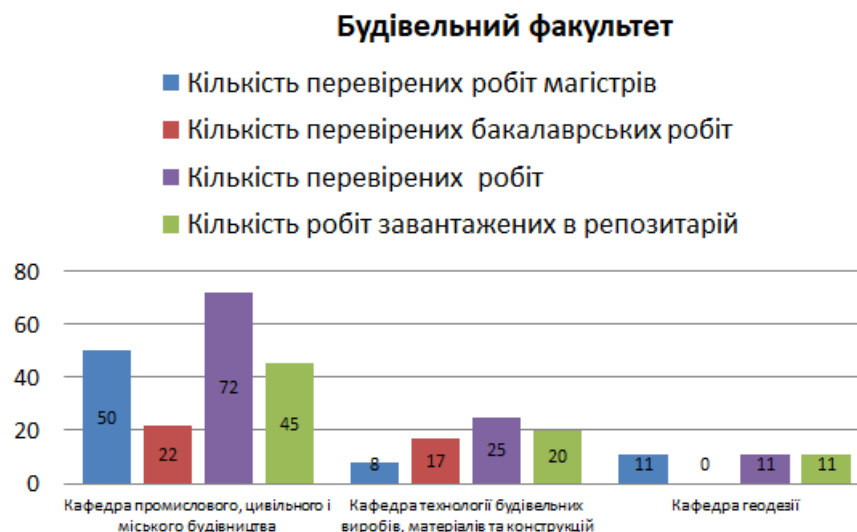


Рис. 6. Результати перевірки робіт по кафедрам будівельного факультету

За результатами перевірки по кафедрам будівельного факультету виявлено наступні результати: кафедра промислового, цивільного і міського будівництва перевірили 72 роботи, із них 45 завантажено до репозитарію. На кафедрі технології будівельних виробів, матеріалів та конструкцій перевірено 25 робіт, 20 робіт завантажено до репозитарію. На кафедрі геодезії перевірено 11 робіт, які завантажено до репозитарію.

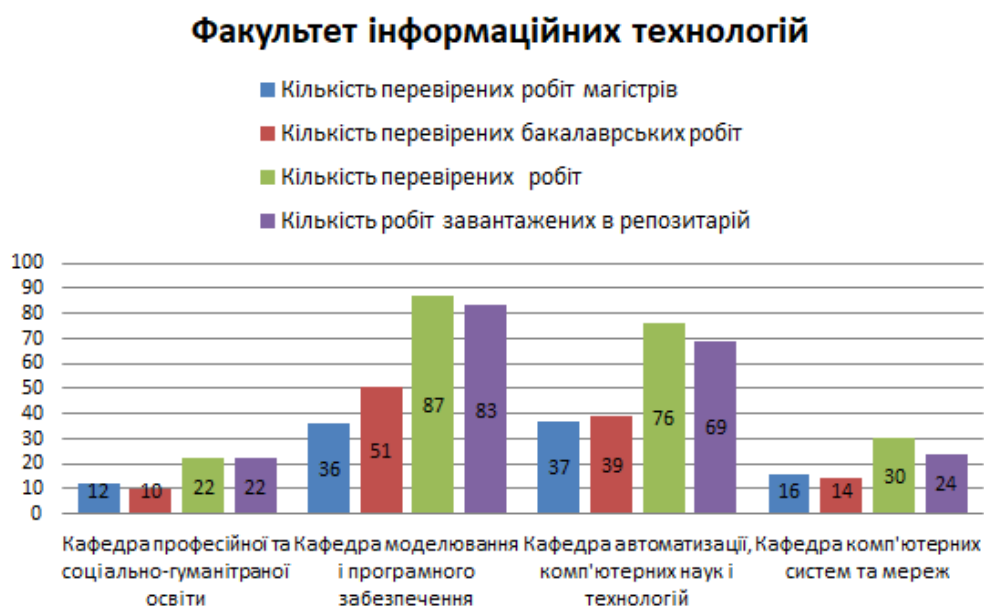


Рис. 7. Результати перевірки робіт по кафедрам факультету інформаційних технологій

Щодо результатів перевірки по факультету інформаційних технологій виявлено наступні результати. На кафедрі професійної та соціально-гуманітарної освіти захищено – 22 роботи та всі роботи завантажено до репозитарію; кафедра моделювання і програмного забезпечення захистила 87 кваліфікаційних робіт, із них 83 роботи подано до репозитарію; на кафедрі автоматизації, комп'ютерних наук і технологій захищено 76 робіт, із них 69 робіт завантажено в репозитарій; на кафедрі комп'ютерних систем та мереж захищено 30 робіт які завантажено до репозитарію 24 роботи.



Рис. 8. Результати перевірки робіт по кафедрам гірничо-металургійного факультету

Щодо перевірки робіт по гірничо-металургійному факультету: на кафедрі металургії чорних металів і ливарного виробництва перевірено 69 робіт, з них 54 завантажено до репозитарію, кафедрі підземної розробки родовищ корисних копалин захищено 13 магістерських робіт, 11 робіт завантажено в репозитарій, на інших кафедрах факультету кількість перевірених магістерських та бакалаврських робіт дорівнюють захищеним, і всі роботи успішно завантажено до репозитарію.

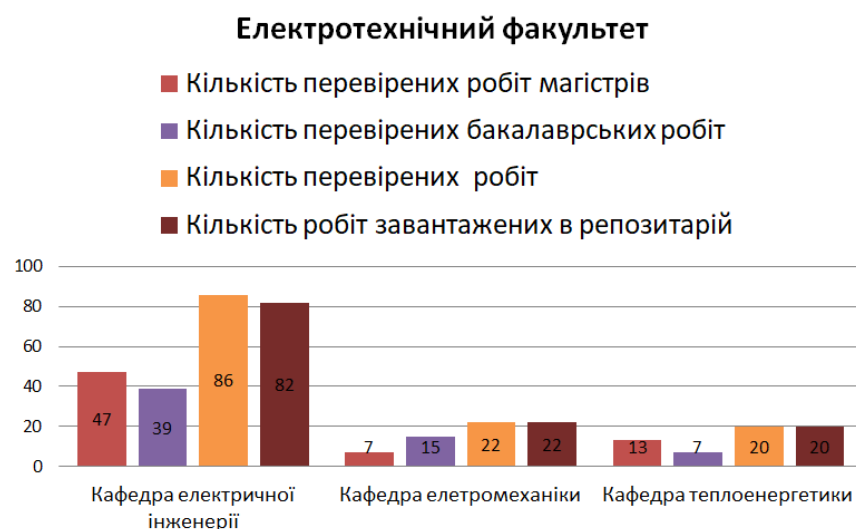


Рис. 9. Результати перевірки робіт по кафедрам електротехнічного факультету

Згідно результатам перевірки по кафедрам електротехнічного факультету: на кафедрі електричної інженерії перевірено 86 робіт, а 82 роботи завантажено до репозитарію, на кафедрах електромеханіки та теплоенергетики захищені та перевірені роботи завантажені до репозитарію.

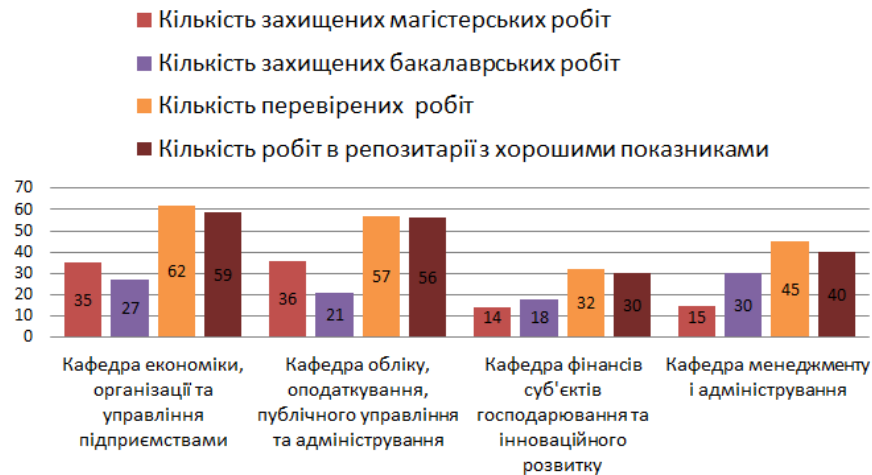


Рис. 10. Результати перевірки робіт по кафедрам факультету економіки та управління бізнесом

Згідно результатам перевірки по кафедрам факультету економіки та управління бізнесом: на кафедрі економіки, організації та управління підприємствами захищено 62 роботи, з яких 59 робіт завантажено до репозитарію. На кафедрі обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування лише 1 робота не завантажена до репозитарію. Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку має 2 роботи з перевірених, які не завантажені до репозитарію. На кафедрі менеджменту і адміністрування з 45 захищених робіт, 40 робіт завантажено до репозитарію.

Відповідно до Положення про академічну доброчесність в Університеті, для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність при написанні кваліфікаційної роботи, може бути призначено такі види академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання кваліфікаційної роботи;
- доопрацювання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи.

Проте, на деяких випускових кафедрах здобувачі отримали відмінні оцінки під час захисту кваліфікаційної роботи. В цілому по Університету із 99 захищених, але не завантажених робіт до репозитарію, 41 робота оцінено на «відмінно».

Факультет	Не рекомендовано до репозитарію з оцінкою "5" магістерських робіт
Факультет механічної інженерії та транспорту	5
Будівельний факультет	23
Факультет інформаційних технологій	4
Гірничо-металургійний факультет	6
Електротехнічний факультет	2
Факультет економіки та управління бізнесом	1
Загальна	41

Нормативними показниками, відповідно до Положення про академічну доброчесність в Університеті (далі – Положення), є коефіцієнти подібності (далі – КП1 та КП2) в системі Strikeplagiarism.com, що вказують на відсоток текстових запозичень у магістерській роботі. Та в системі Unicheck відсоток схожості (далі – % схожості), що вказують на відсоток текстових запозичень у бакалаврській роботі. Згідно Положення, робота відповідає нормі, якщо КП1 не перевищує 50%, а КП2 – 5% або робота не перевищує % схожості – 25%. Задля зручності інтерпретації результатів одержані результати перевірки за показниками КП1, КП2 та % схожості умовно було розподілено на інтервали значень (див. табл. 1, табл. 2).

Таблиця 1

Інтервали можливих значень
коефіцієнтів подібності

№	КП1	КП2
1	<50	<5
2	<50	5<КП2<10
3	<50	>10
4	>50	>10

Таблиця 2

Інтервали можливих значень
відсотка схожості

№	% схожості
1	≤ 25
2	25 < % схожості < 40
3	> 40

Якщо під час перевірки роботи коефіцієнти КП1;КП2 або % схожості було віднесено до першого інтервалу можливих значень коефіцієнтів, це

свідчило про те, що в роботі витримано правила цитування та текстові запозичення не перевищують допустиму норму.

Загальні результати розподілу перевірених кваліфікаційних робіт магістрів за коефіцієнтами подібності (КП) представлено на слайді.

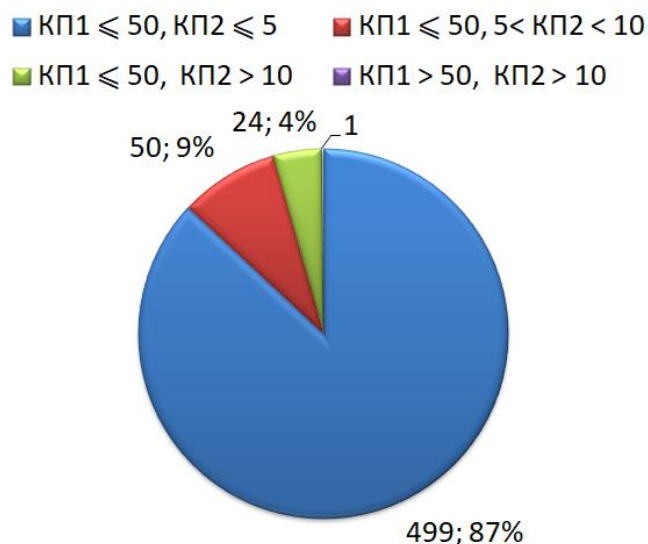


Рис. 11. Розподілення перевірених кваліфікаційних робіт магістрів за інтервалами КП по університету

Як бачимо, із 574 перевіреної на плагіат кваліфікаційних робіт магістрів 499 робіт (87 %) відповідають нормативним коефіцієнтам академічної доброчесності.



Рис. 12. Розподілення перевірених кваліфікаційних робіт бакалаврів за інтервалами % схожості по університету

Із 428 перевірених на плагіат кваліфікаційних робіт бакалаврів 404 роботи (94 %) відповідають нормативним коефіцієнтам академічної доброчесності.

Решта робіт допущено до захисту Комісіями з академічної етики кафедри та факультету, й захищено. Проте, в цих кваліфікаційних роботах цитування та текстові запозичення перевищують допустиму норму.

На рис. 13–18 представлено загальну тенденцію розподілення результатів перевірки кваліфікаційних робіт магістрів та бакалаврів по факультетам згідно інтервалів КП.

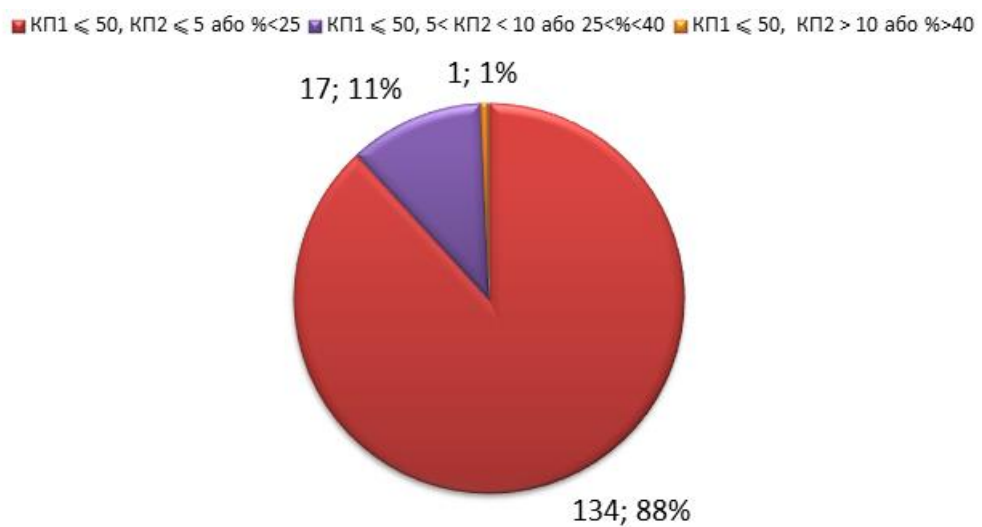


Рис. 13. Результати розподілення робіт за інтервалами по факультету механічної інженерії та транспорту

■ КП1 ≤ 50, КП2 ≤ 5 або %<25
 ■ КП1 ≤ 50, 5 < КП2 < 10 або 25 < % < 40
 ■ КП1 ≤ 50, КП2 > 10 або % > 40

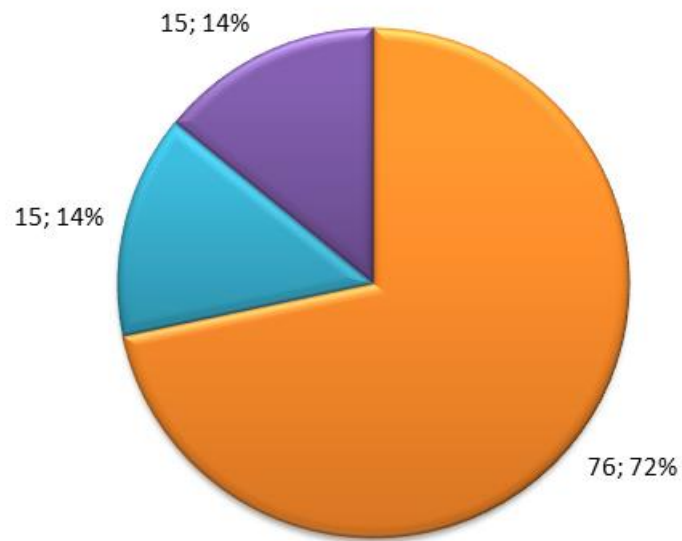


Рис. 14. Результати розподілення робіт за інтервалами на будівельному факультеті

■ КП1 ≤ 50, КП2 ≤ 5 або %<25
 ■ КП1 ≤ 50, 5 < КП2 < 10 або 25 < % < 40
 ■ КП1 ≤ 50, КП2 > 10 або % > 40



Рис. 15. Результати розподілення робіт за інтервалами на факультеті інформаційних технологій

■ КП1 ≤ 50, КП2 ≤ 5 або % < 25
 ■ КП1 ≤ 50, 5 < КП2 < 10 або 25 < % < 40
 ■ КП1 ≤ 50, КП2 > 10 або % > 40

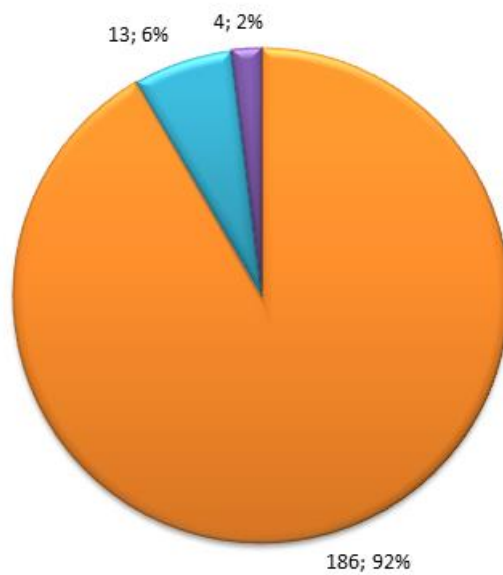


Рис. 16. Результати розподілення робіт за інтервалами на гірничо-металургійному факультеті

■ КП1 ≤ 50, КП2 ≤ 5 або % < 25
 ■ КП1 ≤ 50, 5 < КП2 < 10 або 25 < % < 40
 ■ КП1 ≤ 50, КП2 > 10 або % > 40



Рис. 17. Результати розподілення робіт за інтервалами на електротехнічному факультеті

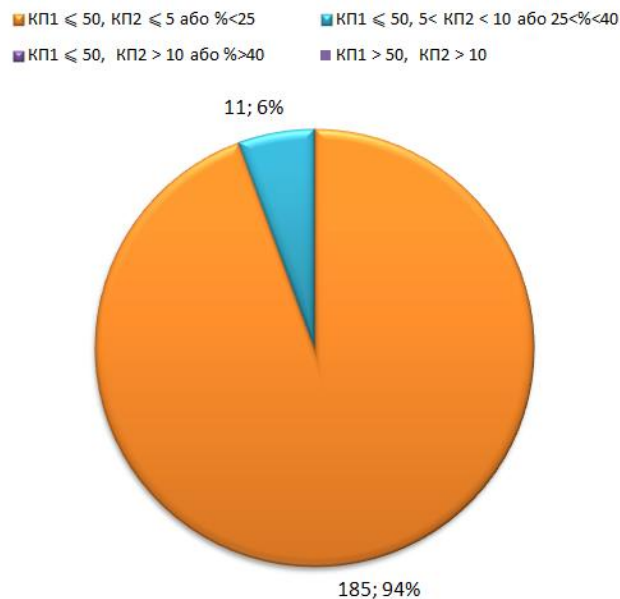
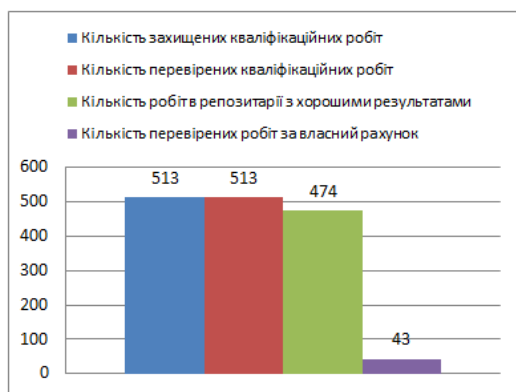


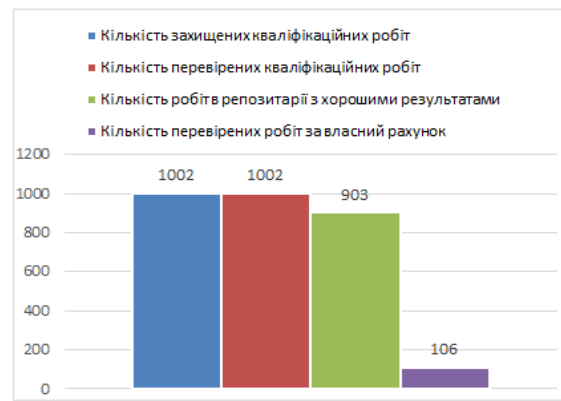
Рис. 18. Результати розподілення робіт за інтервалами на факультеті економіки та управління бізнесом

Щодо маніпуляцій, які використовують студенти задля приховання плагіату. Як відомо, система визначає наступні маніпуляції у тексті: заміна літер з одного алфавіту на інший, інтервали, мікропробіли, білі знаки, парафрази. Під час перевірки виявлено 3 роботи (Свінін Д. Б., наук.кер. Горбачов Ю. Г.; Борисова І. В., наук.кер. Панова С. М.; Колейчик К. Є., наук.кер. Кассім Д. О), де системою зафіксовано спробу приховати запозичення. Та визначено 2 роботи зі зниження КП керівниками/системними операторами за рахунок прийняття великого обсягу тексту в магістерських роботах (Безсмертний Є. О. наук. кер. Олійник Т. А.; Дмитрієв Є. В. наук.кер. Кононенко В. В.)

Порівнявши результати перевірки кваліфікаційних робіт 2022 року та 2023 року, можемо зазначити, що кількість завантажених робіт до репозитарію зменшилась на 2,3%.



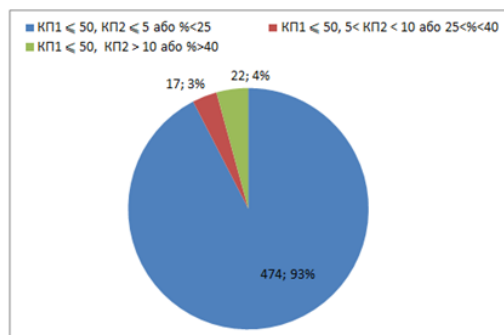
Загальна кількість захищених і перевірених на плагіат кваліфікаційних робіт у 2022 році



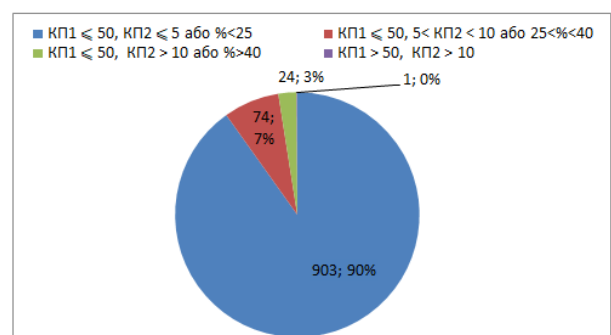
Загальна кількість захищених і перевірених на плагіат кваліфікаційних робіт у 2023 році

Рис.19 Загальна кількість захищених і перевірених на плагіат кваліфікаційних робіт

Щодо розподілення результатів перевірки кваліфікаційних робіт за інтервалами КП та % схожості по університету: перший нормативний показник зменшився на 3 % (у 2022 р. – 93%, у 2023 р. – 90%) (рис.20).



Розподілення перевірених кваліфікаційних робіт за інтервалами КП по університету у 2022 році



Розподілення перевірених магістерських робіт за інтервалами по університету у 2023

Рис.20 Розподілення перевірених кваліфікаційних робіт за інтервалами по університету

Зважаючи на це, задля посилення академічної доброчесності рекомендуємо систематизоване проведення вебінарів з дотримання принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в Університеті з питань академічної доброчесності. Окрім того, доцільно розробити для здобувачів вищої освіти інформаційні та методичні матеріали (пам'ятки, дорожні карти тощо), присвячені інформаційній грамотності та попередженню плагіату.

Випусковим кафедрам переглянути та внести зміни до вимог щодо написання кваліфікаційних робіт, формувати завдання для кваліфікаційних робіт з використанням інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання. А також надавати здобувачам чіткі методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційних робіт.

Проводити моніторинг та опитування щодо випадків порушення академічної доброчесності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в Університеті та оприлюднювати відкриті звіти (результати) щодо рівня дотримання принципів академічної доброчесності в Університеті під час підсумкової атестації.

Зважаючи на це, задля посилення академічної доброчесності рекомендуємо: для здобувачів вищої освіти доцільно буде проводити заняття з академічного письма, починати потрібно вже з 2 та 3 курсу.

Випусковим кафедрам переглянути та внести зміни до вимог щодо написання кваліфікаційних робіт, а здобувачам надавати чіткі методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційних робіт.

Систематизоване проведення вебінарів з дотримання принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в Університеті з питань академічної доброчесності.

Окрім того, акредитаційні процедури передбачають підписання всіма учасниками освітньо-наукового процесу Декларації про дотримання академічної доброчесності, про що сказано в Кодексі академічної доброчесності, тому є доцільність в тому, щоб це здійснити.